

han vil. Det forekommer mig altsaa ikke, at naar man benytter de Udtryk i Udkastet: „en større Overflødighed af Band, end der udfræves til den Berettigedes fulde Nødsnydelse,“ man da ikke er i Overeensstemmelse med den af mig nævnte gjældende Grundsætning. Jeg veed ikke, om det er lykkedes mig at gjøre Spørgsmaalet klart for det ærede Thing, imidlertid skal jeg dog ogsaa anfille et Par Betragtninger, som jeg troer, at man maa tage Hensyn til. Selv om man ikke troer, at der er en fuldkommen Ret for vedkommende Eier til at have Bandmassen ubeskaaren, maa man dog tage Hensyn til et Par Momenter, der, saa forekommer det mig, maae medføre, at man maa være varsom med at give den her indrømmede Ret til at benytte det overflødig Band. Naturligvis er det alle Bandværkseiere, det vil komme til at gaae ud over, men det vil dog meest komme til at gaae ud over Møllerne. Naar nu, saavidt jeg husker, i 1862 det egentlige Mølleprivilegium er hævet, saa have Møllerne ingen anden Værdi fremfor andre Eiendomme, end den, deres Bandkraft giver dem, og det vilde dog, forekommer det mig, være en meget betydelig Indskrænkning at sige: Du kan male med det Band, du har, men at udvide din Bedrift, det kan formenes dig. Det kommer ikke an paa, om det vil skee, men det kommer kun an paa, om det kan skee. Med Hensyn dernæst til Spørgsmaalet om Bandets Afbenyttelse, da troer jeg ikke, at dette Forhold her er saa vigtigt, som man i Reglen har været tilbøjelig til at ansee det for. Det ligger deri, at til at afbenytte Bandet med Fordeel hører en temmelig stor Bandmasse, selv til et temmelig lille Stykke Land, hvorimod der ved Afstøvningen gjøre sig ganske andre Forhold gjældende, saa at meget lidet Band kan gjøre en stor Eiendom Skade. Deri ligger, at Bandedledningen maa altid have en større Betydning end Bandbenyttelsen, og deri ligger ogsaa, at de Tilfælde, hvor der kan være Spørgsmaal om Retten til at benytte Bandet, ville være sjældne, det vil sige sjældne med Hensyn til de store Anlæg; med Hensyn til de mindre Anlæg ville de ikke være saa sjældne. Men jeg skalde nu mene, at ved en saadan Bestemmelse er det netop de store Foretagender,

der skalde blive Spørgsmaal om. Store Foretagender kunne kun skee ved meget store Bandedløb, og ved saadanne er det i Reglen ikke Møller eller Bandværker, det skalde da maa skee være i det vestlige Jylland; ved Nørreaaen og ved Gudenaalen er der ingen. Det er altsaa ikke Bandværkerne, at et saadant Foretagende vil komme i Collisjon med, men det er med de øvrige Forhold med Hensyn til Bandet. Troer man nu, at det er afgjort nødvendigt, for at skaffe saadanne betydelige Foretagender Fremgang, at gaae udenom, hvad jeg antager for at være hidtil gjældende Ret, da mener jeg, at man hellere maa bevirke dette Resultat ved et særskilt Lovforslag. Der kunde maa skee, som sagt, være Tale herom for det vestlige Jyllands Styld, men jeg mener, at man i ethvert Fald helst maa gjøre noget Saadant, hvor der er Spørgsmaal om Expropriation, til Gjenstand for et særligt Lovforslag. Man maa ikke glemme, at ligeoverfor denne Forbring staaer bestandig Vedkommendes Udgang til at kjøbe Retten af de Paagjældende. Jeg har selv været i det Tilfælde, at jeg ved et meget stort Bandedlæg paa nogle og halvtredstindstyve Tdr. Land — og de Herrer, der ere kjendte med Forholdene, ville vide, at et kunstigt Anlæg paa nogle og halvtredstindstyve Tdr. Land ikke er saa ganske ubetydeligt — at maatte kjøbe Retten til Bandet af de tilhørende Lodseiere; jeg maatte affinde mig med 8 eller 10 forskellige Lodseiere, men det lod sig dog gjøre, og jeg troer, at det lader sig gjøre for Enhver, der saaledes vil afbenytte Band.

Hvad Nr. 4 angaaer, da kan jeg maa skee opholde mig kortere derved, da den høitagede Indenrigsminister, ligesom ogsaa den ærede Secretair (Drejer) har stillet det Forslag, at dette Nummer skalde udgaae. Det har forundret mig, at dette Nr. 4 har kunnet blive bragt ind i Lovforslaget af saa indsigtsfulde Mænd som dem, der have deeltaget i dets Behandling i det andet Thing; det er for mig noget meget Besynderligt. Det staaer en Streg over den hidtilværende Lovgivnings Grundsætning, og det indeholder aldeles ingen af de Detaillbestemmelser, der nødvendigen maatte ledsage det, naar der overhovedet skalde kunne